

delse til vedkommende politimester med anmodning om forfølgning efter reglerne i lovens § 8, medens disciplinærstraffen ikke umiddelbart kan håndhæves ved anvendelse af tvangsmidler.

Sagen drejede sig om en værnepligtig, der var ikendt en disciplinærstraf af husarrest i 5 dage. Det var under sagen oplyst, at idømmelse af husarrest indebar, at den pågældende skulle opholde sig i samlingsstuen.

I *kommentaren til dommen* er det anført, at selve den civile værnepligt, selvom den medfører indskrænkninger i de arbejdspligtiges individuelle frihed, ikke kan antages at være omfattet af grundlovsbestemmelsen, men at det formentlig ikke herfra kan sluttes, at disciplinærstraffe, der måtte blive idømt for forseelser i tjenesten, også falder uden for bestemmelsen. Om dette er tilfældet, antages at måtte bero på, om den pågældende straf efter sin karakter må anses som frihedsberøvelse. Ved bedømmelsen heraf lægges der vægt på, at der er tale om et indgreb i lokalfriheden, der kan udstrækkes i indtil 4 uger. Indgrebet findes derfor at adskille sig væsentligt fra de indskrænkninger i friheden, som arbejdstjenesten i sig selv medfører. Der henvises endvidere til, at den, der efter de da gældende regler i den militære straffelov uden dom var pålagt den tilsvarende militære straf, kvarterarrest, kunne fordre sagen afgjort ved dom. Under hensyn til at tilsidesættelse af disciplinærstraffen kan medføre frihedsstraf under en egentlig straffesag, tillægges det ikke betydning, at disciplinærstraffen ikke direkte kan gennemtvinges. Det understreges, at der ikke fra afgørelsen kan sluttes, at også disciplinærstraffen, *ekstraarbejde*, er en frihedsberøvelse, der er omfattet af grundlovsbestemmelsen.

Der er endvidere taget stilling til rækkevidden af grundlovens § 71, stk. 6, ved højesterets dom af 28. august 1973. Højesteret har i dommen udtalt, at hensættelse af en strafafsoner i straffecelle som disciplinærstraf, jfr. straffelovens §§ 46 og 47, ikke i sig selv kan anses som en frihedsberøvelse, der er omfattet af grundlovens § 71, stk. 6. Retten har herved lagt vægt på, at hensættelsen i straffecelle alene adskiller sig fra selve strafafsoningen ved, at den disciplinærstraffede i et vist omfang udelukkes fra deltagelse i

fællesskabet med andre afsonere, og at hans adgang til at råde over penge og egne effekter begrænses. Hensættelse i straffecelle efter de før 1. juli 1973 gældende regler kunne — uanset at hensættelse ikke blev medregnet i straffetiden — efter rettens opfattelse heller ikke antages at falde ind under grundlovens § 71, stk. 6, idet dette indgreb måtte anses for gennemført „inden for strafferetsplejen“ i den forstand, hvori dette udtryk anvendes i den nævnte grundlovsbestemmelse.

c. Spørgsmålet om, hvad der nærmere ligger i udtrykket „frihedsberøvelse“ har været indgående drøftet i den statsretlige litteratur, jfr. navnlig *Alf Ross*, Dansk Statsforfatningsret II (2. udg. 1966) s. 588-594 og *M. Johs. Mikkelsen*, Juristen 1961, s. 451-494 med yderligere henvisninger. Fastlæggelsen af grundlovens begreb om frihedsberøvelse har imidlertid givet anledning til en del uenighed.

Efter justitsministeriets opfattelse er det ikke muligt på dette grundlag og på grundlag af forarbejderne til grundloven, den i tilslutning hertil gennemførte lovgivning og af den foreliggende retspraksis at foretage en entydig abstrakt bestemmelse af begrebet „frihedsberøvelse“. Derimod kan der angives en række momenter, der må tillægges væsentlig betydning ved fastlæggelsen af begrebets indhold. I grundlovens begreb om frihedsberøvelse ligger således navnlig,

1° at indgrebet skal gå ud på en begrænsning af lokalfriheden, d.v.s. retten til selv at bestemme sit opholdssted,

2° at indgrebet enten skal ophæve lokalfriheden eller dog i væsentlig grad indskrænke den,

3° at indgrebet enten skal kunne gennemtvinges ved umiddelbar magtanvendelse eller dog håndhæves ved, at der i tilfælde af undvigelse kan idømmes frihedsstraf,

4° at indgrebets umiddelbare formål ikke må være opfyldelsen af en almindelig lovbestemt handlepligt,

5° at indgrebet ikke må være af ganske kortvarig karakter.

d. Det følger som nævnt af den militære retsplejelovs § 38, stk. 2, at tilbageholdelse på tjenestestedet ikke må udstrækkes ud over 14 dage. Samme begrænsning for anvendelsen af disciplinarmidlet tænkes opstillet i civilforsvars- og civilværnepligts-